

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Strada Academiei No. 6.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul . . . . . 5 Lei
Pe un an . . . . . 200 Lei

PARTEA NEOFICIALĂ

Un mare rău: concubinajul.

După catastrofa mondială, care a zguduit din temelii sufletele singuraticilor și a masselor colective, s'a semțit omenirea, ca după o lovitură puternică, care a amețit-o pe un timp. Trezită din aceasta amețeală, a căutat cu buzele după apă și cu ochii după lumină dătătoare de viață. S'au prăbușit împărății, pe ruinele lor s'au ridicat noi. Popoarele s'au organizat între hotarele lor etnografice, după cât a fost cu puțință omenească. Un nou suflu de viață a început a bate între aceste hotare noi. Suflu pornit și alimentat de tainicele forțe sufletești, înăbușite până mai ieri. Tot ce are un popor, mai ales, mai nobil, mai specific național s'a pus în mișcare, cerându-și fiecare loc în concertul neamurilor, arătându-și calitățile și forțele sufletești și aducându-și obolul național la palatul civilizației omenești. Tot atunci cu mare grijă delatură din calea sa piedecile, cari îi împiedecă afirmarea vredincă și îi primejduesc izbânda desăvârșită.

Neamul nostru românesc face mereu sforțări titanice, ca în acest concert să stea la locul, care i se cuvine, ca popor de vița cea mai nobilă. Munca nici unui popor nu este încă atât de grea, ca cea a neamului nostru, căci el, care până mai ieri gema sub vitregia vremurilor, răbdând cu resemnare creștinească pintelul unguresc, baioneta germană, cnutul rusesc, și câte și mai câte mijloace de asuprire, în relativ scurtă vreme, trebuie să parcurgă distanțe mari pe scara civilizației. Și spre mândria noastră, înaintarea se face cu mare elan. Pentru acest sublim scop național, și-au dat mână de ajutor tot ce are acest neam mai nobil și mai cu inimă. S'au format mulțime de asociații, reuniuni, cercuri etc. toate pentru ridicarea culturală și morală a neamului la nivelul reclamat de vremile în cari trăim. Și este încă lipsă de muncă dârză și tenace, căci prea ne-au lăsal în beznă stăpânită de ieri. Au tolerat, dacă nu chiar încurajat, tot ceea ce au socotit prielnic pentru distrugerea unui neam, a cărui putere de viață îi înfrică. Am fost sărăciți metodic, uitați în analfabetism, priviți cu nepăsare,

când eram purtați de patimile păcătoase ale trupului (alcoolism, concubinaj).

Aceasta moștenire tristă ne este datorința sfântă să o delaturăm. Tot ceea ce e cunoscut ca germen distrugător pentru vigoarea organismului neamului, trebuie nimic. S'a făcut și până acuma mult, este însă de făcut și mai mult. Chestiunea analfabetismului e în lichidare, lupta contra alcoolismului abia a început.

De data aceasta, vreau să sulevez o primejdie națională, care la noi pare a nu se bucura de atenția cuvenită. Aceasta este chestiunea concubinajului.

Celce a avut odată întrospecțiunea în viața morală a poporului nostru dela sate, a bună seamă s'a îngrozit de aceasta molimă distrugătoare și rușine națională. Părechi de tineri și mai vârstnici, certaji cu conoanele bisericesti, cu situația civilă nearanjată, trăiesc, ca fiarele câmpului. Celula societății omenești și a vieții neamului în particular, familia acestor concubinari este de o cohesiune minimă, întemeiată pe unele sentimente și împrejurări foarte schimbăcioase, fără nici o îngrădire prin legi bisericesti și civile. Și deoarece omul dela țară are concepție de viață foarte primitivă, trăind și muncind pentru ceace e mai aproape și mai strâns legat de el, își poate imagina oricine cum își subordonează și concentrează un concubinar toate gândurile și nizuințele sale spre centrul de atracțiune care este familia, când aceasta familie, după practica concubinarilor, e un balon de săpun, care dispăre la cea mai mică adiere de vânt potrivnic. Ce bărbăție poți aștepta dela un concubinar în toiul vieții, când pentru el izvorul de primenire a forțelor sleite în muncă, familia, este un simplu mijloc de ași îndestuli poftele trupesti. Nu e deci mirare, dacă concubinajul, unde este, a trecut de mult marginele preocupărilor religioase, devenind chestiune gravă socială și națională, care merită toată atențiunea celor ce se ocupă de viitorul unui neam. Și aceasta mai ales la noi.

Și câte nerococi nu derivă din concubinaje! Numai Dumnezeu cunoaște toate tragediile mărunte,

care se petrec în urma concubinajelor. (Căci la concubinari, cum e și firesc, traiul împreună și despărțirile se normează după anumite socoteli mărunte și păcătoase!) Cine este în situația să cumpănească, după justă apreciere, urmările dezastruoase ale despărțirilor dese după bunul plac, urmări, care apasă aproape totdeauna partea cea mai slabă, și în tot cazul pe nevinoșii copii, cari întâmplător (!) se nasc din aceste legături păcătoase? Să nu se mai uile apoi că, pentru concubinari nu există limită de vârstă. Așa se întâmplă adesea, că trăesc viață conjugală copii nedevolțați trupește (fete de 14 ani neîmpliniți, ba cunosc caz, când concubina a fost chemată la apel în școală!) Ce cuib de păcate va fi acest traiu comun și ce copii degenerați vor ieși din aceasta legătură?

Dar nu este locul și timpul să vorbim de toate urmările dezastruoase ale concubinajului.

În fața acestui rău adânc înrădăcinat în unele părți ale țării noastre (spre norocire nu e general), Biserica, care duce lupta singură împotriva lui, s'a dovedit, durere, insuficientă. În toate părțile, unde este cazul, Biserica a luptat și luptă din răspuțeri la curmarea aceluia rău. La misiuni populare, totdeauna a fost punct important în program. Eu unul, „cu vreme și fără vreme“, în amvon, în covorbiri particulare l-am conbătut, angajând la luptă pe oamenii cu bun simț și reputați, pe rudeni, pe vecini, cu riscul să devin chiar banal și să apar obsedat de acest gând (când mă întâlneam cu cineva, înainte de a-i spune ceva, îmi zicea: „știu ce vrea să-mi spună Domnul“). Am rămas însă „glasul celui ce strigă în pustie“, căci la concubinar: stat pro ratione voluntas. Și nu mă îndoiesc, că nu sunt singurul, care am luptat așa, ci toți frații preoți în asemea împrejurări din amândouă stranele. Cred însă și acea că, mulți dintre frații preoți, în fața răului, ce cu toate aceste dăinuște, stau

resignați, mângâindu-se cu cuvintele Scripturii: „...nici unul dintre ei nu a pierit, fără numai fiul pierzării.“ (Ioan, XVII, 12)

Cunoscând urmările acestui rău și sub raport social și național, ne putem întreba oare nu este cazul ca cealaltă sabie, a puterii lumești, să vină în ajutorul Bisericii? Căci germele distrugerii roade și la temelie neamului. Acesta nu ar fi amestec în chestiune de conștiință religioasă, ceace desaproabăm și noi, ci o datorie a puterii lumești față de neamul, dela care a emanat. În presa cotidiană s'au auzit glasuri, — durere cam rar — cari au relevat aceasta pacoste națională, dar până în prezent nu s'a făcut nimica. În vremea din urmă s'au format numeroase asociații, sprijinite de stat, pentru ridicarea culturală a poporului, lupta împotriva concubinajului însă încă nu s'a deschis. Ori să nu cunoască conducătorii neamului urmările triste ale concubinajului? Ne vine greu să admitem!

Biserica nu va înceta lupta dusă până acuma, dar când puterile ei limitate nu mai ajung, își socotește o sfântă datorință față de neamul său, să ceară ajutorul Statului într'o cauză care îl interesează în egală măsură. Și aceasta cu atât mai vârtos, că Biserica pentru neamul românesc a fost în trecut arbore evangelic, care a adăpostit între brațele sale pe fiii acestui neam, apărându-i în vremuri de grea vijelie; i-a fost chiar un Moisi, care l-a condus prin pustiuri la Chanaanul, la care a avut dreptul în baza moștenirii strămoșești, storcându-i apă din stânci sterpe și nutrindu-l cu mana cerească, ca să nu slăbească în drum. Aceasta Biserica nu poate lăsa ca fiii acestui neam să ajungă vreodată la rușinoasă robie Babilonică. De acea are dreptul să pretindă ajutorul puterii lumești la stârpirea viciilor, între cari nu-i chiar cel din urmă: concubinajul.

Gh. Barna.

Din Suedia.

Catolicii suedezi au serbat anul aceasta jubileul Sf. Ansgar, călugăr benedictin, care în veacul al 9-lea a propovăduit creștinismul în Scandinavia. La Bircö, unde sf. Apostol al Suedilor a sosit cu evanghelia lui Cristos, astăzi o cruce uriașe, înălțată pe o stâncă, vestește țării întregi adevărul vecinic al Mântuitorului.

Biserica suedeză ajunsese la o adevărată înflorire. Cât de adânc se înrădăcinase în popor credința catolică, o dovedește faptul, prea puțin cunoscut afară de Suedia, că atunci, când regele Gustav Vasa încercă să introducă protestantismul cu forța, ținutul Dalecalilor, cari mai înainte îl ajutaseră să înfrângă domnia Danezilor, nu odată, î-se împotrivi cu armele în mâni, apărându-și credința predicată de Sf. Ansgar. Numai moartea unor episcopi catolici sub toporul călăului și

niște legi draconice izbutiră — în sfârșit — să răspândească noua credință a lui Luther.

Situația catolicilor deveni insuportabilă, iar numărul lor scădea într'una. În 1780 mai erau în Suedia vreo 3000 de catolici, Germani, Francezi și Italiani, dar fără o păstorire regulată. La 1782 se dădu o libertate oarecare catolicilor străini cari petreceau în țară dar celor născuți suedezi li se confiscară toate drepturile. Trecerea la catolicism era strict oprită, iar celor patru parohii câte mai existau în 1911, li se denegară toate drepturile și privilegiile, de cari se bucurau comunitățile luterane.

Așa e de mirat, că în Suedia mai trăesc catolici și că preoții lor lucrează în butul tuturor opresiunilor și șicanărilor. Azi în Suedia dintre șase milioane de locuitori, abia patru mii sunt catolici cu un vicar apos-

olic și 18 preoți, dintre cari trei sunt de naționalitate suedeză. Pastorația este organizată în cinci parohii și șase stațiuni misionare. Dintre ordinele femeiești, surorile Sf. Elisaveta dela Breslau susțin câteva școli și îngrijesc bolnavii; un ordin francez are în Stockholm o școală superioară de fete frecventată, cea mai mare parte, de fete protestante; mai sunt în țară și unele surori ale Sf. Brigitta.

Pentru Duminecă în 18 August a. c., învitară pe frații lor de credință, la serbarea jubileului Sf. Ansgar. Și slavă Domnului, glasul fraților strămtorați în nordul Europei nu răsună în pustiu, căci din 24 de țări veniră catolicii la Stockholm, cu vreo 120 de preoți, doi cardinali, un arhiepiscop titular din Franța, șapte episcopi din diferite țări și doi abați benedictini.

Serbarea a început cu o vecernie solemnă în biserica Sf. Eugeniei, cea mai veche biserică catolică după introducerea protestantismului. Episcopul Suediei recită, înaintea Preasfântului Sacrament, o rugăciune către Sf. Ansgar, apostolul țării. Toți cei prezenți erau așa de adânc mișcați de aceasta priveliște, unică după vreo patru veacuri, încât le era greu să părăsească lăcașul sfânt.

După terminarea ceremoniei bisericești serbarea s'a continuat în sala festivă a primăriei, unde după multe și frumoase cuvântări ale prelaților, se cântă imnul papal și Te-Deumul în limba suedeză.

Duminecă în 18 August, pelerinii împreună cu Cardinalii, episcopii și preoții plecară, pe patru corăbii cu steaguri papale la Bircö, unde este ridicată crucea de piatră întru pomenirea Sf. Asgar. În tot timpul că-

lătoriei s'au cântat cântări religioase. La ora 10^{3/4}, corăbiile sosiră la Bircö, iar pelerinii în procesiune se îndreptară către poalele stâncei înalte pe care stă crucea Sf. Ansgar. Aici la un altar pregătit de mai nainte, cardinalul *Faulhaber* din München în Bavaria, săvârși o liturghie pontificală, iar corurile celor 750 de catolici prezenți preamăreau pe D-zeu. 253 de credincioși primiră Sf. Cuminecătură din mâna Cardinalului. Foarte mișcați erau toți văzând pe cunoscutul scriitor suedez, *Nels Beskow*, fost pastor luteran, primind cu alții Sf. împărtășanie. Distinsul barbat trecuse la catolicism mai nainte cu câteva săptămâni și se folosi de această serbare spre a se arăta ca și catolic înainte tuturor.

La reîntoarcerea în capitală, tinerii studenți germani conduseră pelerinii iarăși la biserica Sf. Eugenia, unde se mai dădu binecuvântarea sacramentală.

Serbarea aceasta a produs o impresie adâncă. Patru mari cotidiene din capitala suedeză aduseră descrieri amănunțite și vederi fotografice mari; iar într'un ziar apără un ciclu de articole polemice. Toți văzură acum cu ochii lor o scenă, care arăta lămurit mărimea și unitatea mondială a bisericii catolice.

Dar cel mai mare folos îl au catolicii suedezi înșiși. Ei simțiră că sunt într'adevăr membrii lumii catolice, care din 24 de țări trimise la dânsii pe reprezentanții săi. Mai ales convertiții străluciau de bucurie și se simțeau încurajați.

Iar noi să ne rugăm împreună cu dânsii, ca toți una să fie.

P. Felix Wiercinski S. J.

Spicuiiri.

În „Revista Teologică” din Sibiu No. 9—10 Sept.—Oct. 1929. am cefit cu interes articolul: „Cum să spovedim?” scris de Pr. Gh. Maior cu intențiunea — o spune chiar dela început — ca să provoace discuție. Să nu creadă On. cititori, că prin acestea am vrea să ne angajăm la discuția dorită — căci nu ne privește — dar vreau să spicuiesc unele constatări făcute de Pr. Gh. Maior cu privire la practica spovadaniei în biserica ortodoxă-protestantizată, cum o spune cu amărăciune autorul.

Iată unele observări ale Pr. Gh. Maior: „În unele părți nu se face molitvă, ci socot drept molitvă rugăciunea, care premerge ecteniei și „deslegării”. În alte părți se cetește molitva (rugăciunile dela începutul ceremonialului) „pentru tot satul” într'una din Dumineci sau sărbători indiferent că sunt ori nu sunt de față toți câți se vor spovedi. Alții o cetesc numai peste cei ce s'au prezentat anume pentru aceasta.

„Urmează „cercetarea conștiinței” — întrebarea. Câte deosebiri și în aceasta privință. Unii nu întrebă de loc, ci se mulțumesc cu cele 2—3 păcate, — foarte

des rostite după șablon: „om n'am omorât, foc n'am dat, încolo toate le-am făcut”, — îl „canonesc” și-i dau deslegarea...

„Majoritatea duhovnicilor pun pe penitent în genunchi, sub patrafir. Mai puțini îl întrebă privindu-l în fața (ținându-l în picioare tot timpul cât îl întrebă N. R.).

„Locul unde fac spovădania nu joacă nici un rol. Unii spovedesc acasă, alții în școală și puțini în biserică...

„Unii au simplificat de tot spovădania. Sunt comune în Munții Apuseni, unde preotul își trimite un înaintea mergător care vestește din loc în loc că „părintele face spovadă în casa lui Văsălie din Vale” ori „a lui Todurul lui Nechifor”, și casa se umple de vecini și vecine, fiecare cu un ou în mână, ingenuche, părintele le cetește „deslegarea pentru toate păcatele”, adună ouăle într'o corfă și pleacă la altă casă, că aici sunt spovediți.

„Prin părțile Aradului am văzut altă practică — zice Pr. Gh. Maior. Credincioșii după molitvă se pun

în șir unul după altul până în fața duhovnicului; acesta pe cel dinaintea sa îl întreabă, așa că cel din urma lui aude tot...

Apoi despre canoane, zice, că: „Unii nu dau canoane de loc: modernii. Alții canonesc zdravăn, dar numai cu gândul la folosul lor (prescuri, liturghii, sfeștanii, parastase, slujbe etc.)” Se dau canoane „de 3—400 mătăanii; de 3 sau 4-ori „ocinașele” în fiecare zi”; ba unii și azi ca și canon îndepărtează pe credincios pe 15 ani de sf. împărtășanie, așa că

nici în ceasul morții nu-l desleagă dacă n'au trecut încă cei 15 ani „Spun aceasta, — zice autorul — fiindcă cunosc cazuri, că preotul a refuzat cumine, carea muribundului, pe motiv, că e depărtat dela sf. împărtășanie pe 15 ani și încă nu i s'a împlinit canonul.”

Suntem curioși pe discuția ce se va porni — dacă se va porni — asupra acestei chestiuni. În tot cazul este o chestiune care merită să fie discutată mai mult ca ori care altă. — C —

Scrisori către plugari

de I. Michalache, Ministerul agriculturii.

Stârpiți mărăcinii și bălăriile!

VII.

Știi cu cât s'ar spori rodul pământului dacă s'ar stârpi buruenele, ciulinii și mărăcinii, care cresc pe holde, pe răzoare, pe poteci, pe mijlocul drumurilor luncilor, pe zona căilor ferate, prin șanțuri și pe marginele șoselelor? Cel puțin cu un sac la 5, una peste alta; adică, într'un an bun, cu vre o 200.000 de vagoane în toată țara!... E ceva, nu e așa frate plugar?

Și-apoi, mai e încă și altceva: prețul mare la marfa frumoasă și sănătoasă care iese depe holda fără buruene și fără mărăcini: tot bob și bob, fără necurățenii, fără sfărământuri! Și mult și bun.

Din două părți te fură buruiiana dracului: odată îți scade magazia — apoi îți scade prețul.

O zicătoare bătrânească spune așa: „Buruiana mănâncă din aceeaș strachină cu plugarul”.

Drept e. De n'ar fi bălăria, strachina ar fi mai plină și plugarul mai sătul. Căci buruiiana suge tot de acolo de unde suge grâul: ia din porția lui și îl slăbește; îi ia lumina — că îl umbrește; îi ia aerul, că îl înăbușă; îi ia umezeala, că i-o suge: suge din sângele pământului ca lipitoarea, — din sângele omului; — în loc să-l lase să curgă în vinele firului de grâu ori de porumb, să-l crească și să-i îngrășe rodul.

Mare pagubă, fraților. Aproape un sfert din pământ, aproape un sfert din muncă — se duce de pomană, să hrănească bălăria.

Dar paguba cea mare nu vine numai din ce mănâncă buruiiana. Vine din altă parte; buruiiana e culcuș de boală; și e gazda hoșilor câmpului: a gândacilor și gândănișilor cari prăpădesc holdele.

Sub frunza și la subțioara crăcuțelor se încuibază și se întind molime grozave, cum e rugina grâului, care este un fel de ciupercă ce nu se vede decât cu ochianul și care se așează și se desvoltă pe un fel de măceș ori pe dracilă.

În tufișurile de mărăcini, pe scaeți și pe burueni se depun ouăle din care ies gândacii negri și cafenii, care se năpustesc în lanurile cu grâu primăvara și sug miezul bobului când e în lapte. Lucrul se vede mai ales pe fașiile mărunte ale sătenilor unde sunt hotare dese pline cu mărăcini și unde grâul se seceră cu mâna ori cu coasa, ocolindu-se boziile, pălămida și alte burueni purtătoare de sămințe de gândăniș. Se observă deasemenea pe la capul lanurilor despre drumul de fer, pe zona și în șanțul căruia se găsesc mărăcini și bălării.

Și așa, boala prăpădește holda, gândănișii o împușinează; — iar ce rămâne, rămâne marfă slabă fără preț: amestecată cu tot felul de necurățenii — semințe și rămășițe de bălării — cu grăunțele înjumătățite ori numai coajă fără miez — de strâmbă din nas negustorul și se îndreaptă în altă parte. Și când te gândești că de multe ori, plugarul și-o face singur, cu mâna lui.

Ce însemnează atâtea hotare între petecele de pământ lăsate înadins cu mărăcini și scaeți pe ele?

Pământ pierdut, sămânță de boală, milioane și miliarde de ouă de viermi și gândaci distrugătoare; iată ce însemnează.

Dacă te temi că vecinul lacom se împinge cu brazda, pune țărui ori piatră, ori mai bine ici și colo câte un pom — ori o răchită.

Nu-ți lăsa hoțul în casă!

Trebuie să sărim cu toții, ca la război, să distrugem „inamicii câmpului”: mărăcinele și bălăria. Să facem, cum se zice, „mobilizare generală” și să dăm „Atacul pe tot frontul”.

Lupta nu e ușoară: bălăriile sunt multe, se prădesc repede, s'au învățat cu pământul și cu clima și s'au oțelit.

Dar plugarul harnic le dă de hac. Fiecare boală își are leacul ei.

Sunt bălării cari se înmulțesc din semințe: pălămida, turița (îi mai zice lipiciu sau cornățel), știrul, ștevia, mohorul, cânepa și meul sălbatec, volbura și câte altele. Unele din ele se prădesc cu nemiluita. Așa de pildă un fir de muștar de câmp dă 4.000 de sămințe — iar un fir de mac roșu, chiar 50.000! Un profesor dela școala de agricultură cea mare dela București (d. Tr. Săvulescu) a vrut să știe cam câte semințe de burueni pică pe un metru pătrat de pământ (adică un pas înainte, un pas în lături) și pe o grosime de un lat de mână. Știi câte a găsit? 34.239! Noroc că nu pot răsări și nu pot rămâne toate.

Aceste bălării din semințe se distrug ușor: arătură repede la miriști (scrisoarea 1), plevilă și prașilă cât mai des, smulsul pălămidei; iar la rotație (scrisoarea 6 a) îți seama ca după plantele în cari se prădesc bălării să vii cu altele care le înăbușe (lucerna, trifoiul) ori cu plante care se prădesc (cum e porumbul, cartofii și altele).

E mai greu de luptat împotriva buruenelor care se prădesc din rădăcină: pirul, bozia, coada calului, șovarul și altele.

Acestea se stârpesc numai așa: arături adânci, grăpare puternică cu dinți de fer, adunarea rădăcinilor la un loc și... dat foc; apoi semănat plante care le înăbușe (ca lucerna) sau care se prășesc des; și unde se arată burueana, după ea cu sapa...

Cât privește mărăcinii: toporul, sapa și lopata — și apoi focul! Iată leacul.

* * *

Și acum cu toți la lucru.

Atac din toate părțile.

Direcția căilor ferate a luat măsuri să se stârpească toți mărăcinii și toate bălăriile din zona drumurilor de fer, așa ca pe ea să crească numai fân curat, lucernă și trifoiuri; iar unde ține apă; richite de preț.

Ministerul Lucrărilor Publice a dat ordin inginerilor, picherilor și cantonerilor să taie toți ciulinii și mărăcinii din șanțurile și depe marginile șoselelor.

Tot astfel Ministerul de Domenii și de Interne — la primării, pentru izlazarile comunale. Cei care nu vor îndeplini ordinele vor fi aspru pedepsiți. Dar atacul de piept trebuie să-l fie înșiși plugarii; orice mărăcinie, orice bălărie — și din curte și din grădină, și depe câmpie — scos din rădăcină și la foc!

Și o lege va trebui să silească pe cel îndărătnic ca să nu păstreze prin lenevia lui, pe pământul său necurățit, cuibare de boale și gângăanii, care se întind apoi alături și pe bucata celui harnic.

Puneți mâna oameni buni și săriți: cu plugul, cu sapa, lopata și focul; și distrugeți bălăriile și mărăcinii.

Iarba rea din holdă piară.

Piară mărăcinii'n țară.

VIII.

Plugari, stârpiți omizile și insectele păgubitoare

Mult trebuie să muncești și să trudești — de când pui sămânța în pământ și până bagi banul în pungă. — Adeseori vin hoșii holdelor și-ți fură munca gata.

N'ai făcut nimic dacă odată cu încordarea puterilor — și ale trupului și ale minții — pentru agonisirea rodului — nu vei ști să te aperi de miile de milioane de insecte (musculițe), viermi, omizi și tot felul de gângăanii cari trăiesc din munca plugarului neluminat și neorganizat.

Este regulă cunoscută în lume, că în țările înaintate în agricultură, pacostea aceasta cade peste câmpuri foarte rar, iar în țările înapoiate, miliardele de lighioni spurcate se ascund și se înflg în holde ca păduchii în părul celui leneș și nespălat.

Ce folos atunci de toată strădania?

Și iacă de ce m'am hotărât să vă scriu și această scrisoare.

Nu că doar am să mă fac eu un doftor al plugarului și să-l învăț ce doftorie să arunce în holde ca să ucidă spurcăciunile. Voi spune și despre asta câte ceva, numai așa ca să vedeți că nu este lucru cu neputință.

Iar gândul meu adevărat este ca să vă trezesc la luptă pe toți deodată; și să vă arăt că acel ce nu vor să meargă de voie, vor fi siliți să meargă de nevoie. În lupta împotriva tâlharilor câmpului, nu folosește prea mult hărnicia de unul singur. Că de pildă degeaba mi-oiu curățată de omizi eu singur livedea mea, dacă

vecinul meu nu face și el la fel: A doua zi isprăvește omida la el și năvălește la mine.

Ca și la război, lupta trebuie chibzuită și purtată după cum este firea și puterea dușmanului. De aceea, mai înainte de toate, trebuie să-l cunoști bine și să-ști toate apucăturile.

Nu vreau înșiră pomelnicul dușmanilor câmpului. Li cunoașteți d-voastră prea bine. Sunt așa de mulți și de feluriți! Adeseori fiecare câmp își are dușmanul lui — ba pot spune: Mai fiecare plantă își are și ea poftitorii ei.

Voiu înșiră pe acei ce păgubesc avutul țării cu pagube de sute de mii de vagoane de bucate într'un an.

Ați auzit de omida rusească. În primăvara și vara acestui an a năvălit de 3 ori peste holdele din Dobrogea și în unele părți din Muntenia, Oltenia, Basarabia și Moldova. — Vin poholu, una peste alta, și rod din fața pământului porumbul crud, lucernele, trifoiurile, zarzavaturile și sfecelele de zahar. — Nu se știe ce ne așteaptă la anul, căci în vara asta s'au umplut câmpurile și pădurile de fluturii lor — un fel de fluturi mici, ceva mai mari ca molile. — Au murit de ger astă iarnă vrăbiile și pițigoii și altă pasăre cari pustiau altădată — și pesemne ca de aceea s'au prăsit atâția.

Lupta împotriva omizilor rusești este foarte grea odată ce au plecat în marș la drum.

Este ceva mai ușoră dacă pornim dela început. În luna Maiu se cercetează cu luare aminte lucernierele, izlazarile, livezile și tot felul de locuri ierbate, ca să descoperim fluturii. Dacă sboară în cărduri „inamicul” e descoperit. Locul ierbat se înconjoară cu un șanț adânc și lat ca de 2 palme. Omizile leșite din ouăle fluturilor vor fi prinse astfel în fundul șanțurilor, unde avem grijă să presă-ăm și praf de var nestins sau paie peste care se strapește păcură.

S'au mai încercat, cu bune rezultate, paiele așter-nute și aprinse în calea lor.

Deasemenea: stropirea vetrelor de omizi cu prafuri sau zemuri otrăvitoare, deîndată ce li s'a dat de urmă.

Trebuie să se știe însă, că lupta împotriva omidei rusești este foarte grea. Lucrează cu sângele să-i dea de cap oamenii învățați, și la noi în țară și în alte țări unde s'a mai ivit. Vom da la timp toate învățămintele. Lucru de căpetenie însă este să sară în ajutor toată plugămirea, ori unde se ivește.

Am avut durerea să aud acum de curând, când am inspectat Delta Dunării, că astă vară când au năpustit p'acolo omizile și lăcustele — altă mare pacoste a câmpurilor — unele sate de lipoveni n'au vrut să dea ajutor soldaților cari săpau șanțuri (ca la război) în calea acestor lighioane — sub cuvânt că la ei n'au ce să strice.

Astfel de îndărătnicie va fi aspru pedepită în viitor.

Să trecem acum la alți vrăjmași ai holdelor.

Porumbul e ros de un vierme care se cheamă molia porumbului. — Prin luna lui Main, molia aceasta își lasă ouăle pe porumbul tânăr. Viermele pătrunde apoi la măduvă și roade inima firului. Peste iarnă rămâne în coceni sau în cotoarele depe câmp. De aceea lupta împotriva lui — îndată ce se descoperă — se duce tăind cocenii dela pământ — sau scoțând și arzând pe cei rămași. Tot așa se ard sau se îngroapă în gunoii cocenii rămași dela hrana vitelor. În nici un caz nu trebuie puși pe case, pe șoproane, or pe la garduri.

Gândacii de Maiu, sau cărbușii. Îi cunoașteți? Prin luna lui Maiu se îngământesc în pomi și dimineața

când au aripile ude de rouă cad ca prunele dacă scuturi pomul. Copii le zic găinușe și lumea crede că e păcat să-i omori. Este neapărat trebuincios să-i aduni, să-i omori și să-i îngropi. Căci mare pagubă aduc câmpului. Acest gândac este tatăl viermelui celui alb și gros ca degetul care se vede pe fundul brazdei în urma plugului. Trei ani trăește și crește acest vierme în pământ, rozând rădăcinile plantei — pentru ca în al patrulea an să prăsească aripi și să se suie în pomi prin luna lui Malu, rozând mai întâi florile s'apol și frunzele.

Plugarii harnici omoară viermii pe urma plugului, dar e mult mai ușor să omoare gândacii din pomi, dimineața pe rouă. Numai ca treaba aceasta trebuie făcută deodată în toate satele pe unde se arată.

Și acum câteva cuvinte și despre omizile pomilor. Multe sânt și acestea, dar mai obișnuite: Omida păroasă, omida inelarului și cotarii; iar de curând s'a mai ivit la pruni și la vii purecele țestos, care se lipește, unul lângă altul, ca niște năsturași, pe crăcută și frunză.

Toate prăpădesc rodul pe un an, rozând florile — și betegesc pomii pentru mai mulți ani, rozând frunzele,

Nu e boală fără leac. Si e leac și împotriva lor: Doftorii (fel de fel de stropituri) și curățiri cu peria de sârmă. Ministerul și Camerele agricole vor arătă la timp ce doftorii trebuie pentru fiecare.

Trebuie băgat bine la cap însă că este mai greu să aperi pomii după ce omida i-a cuprius; și este mai ușor să distrugi fluturii vara: și mult mai ușor să distrugi culburile iarna când n'ai de lucru.

Dar iarăși repet, treaba trebuie făcută de toți, nu numai de câte unul.

Legea pedepsește pe cel care nu-și curăță pomii de omizi. Până acum nu s'a prea aplicat, dar va fi aplicată cu strășnicie — că nu e bine să sufere omul harnic pe urma celui leneș.

Și iată de ce v'am scris și această scrisoare:

— ca să știți că trebuie apărat rodul muncii plugarului, cu orice mijloace de insecte și orizi;

— că pentru aceasta, este nevoie să sărim cu toții odată: plugarii și autorități;

— că în ce privește autoritățile (Stat, județ comună), vom lua toate măsurile: Ajutoare la îndemâna plugarului: încurajarea cu premii a celor vrednici; pedepsirea cu amenzi a celor îndărătnici, asprind legea dacă va fi nevoie.

— dar că toate măsurile nu folosesc mare lucru dacă plugărnirea însăși se lasă de bună voie prădată și furată de tâlharii câmpurilor, — fie din prostie, fie din îndărătnicie.

— De aceea, cei luminați și vrednici să ne ajute să luminăm și pe cei întunecați și să urnim din loc pe cei îndărătnici.

CRONICI

— **Anunț.** Societatea „**Sf. Ioan Gură de Aur**” a teologilor români uniți din Oradea socotind lipsa mare de medalii ce o simt Reuniunile Mariane mereu în creștere, a comandat clișeu necesar pentru tipărirea

mai multor mii de medalii cu **inscripție românească** și le pune la dispoziția Reuniunilor în prețul de cost, adică **10 Lei** bucată.

Prețul este a se trimite înainte odată cu comanda. Termenul de comandă pentru stocul întâi până la 1 Noemvrie c.

La comenzi mai mari se dă și rabat dela 10—20⁰/₀.

Foile românești sunt rugate a reproduce acest anunț.

Soc. de lectură „Sf. I. Gură de Aur” a studenților dela Academia teologică rom. unită din Oradea și-a ținut în ziua de 19 Oct. c. ședința de constituire pentru anul școlar 1929/30, alegându-și următorul comitet: *Președinte*: Tarța Adrian IV, *vicepreședinte*: Voștinariu Teodor III, *notar I*: Marcu Petru III, *notar II*: Cipu Ioan II, *cassier*: Chirila Ioan IV, *bibliotecari*: Vezoc Iosif III, Stanciu Iosif II, Stoica Iosif II, Anca Ioan I, *secretar al coresp*: Gusan Virgil IV, *controlori adm.*: Sabău Nicolae IV, și Nicola Valer IV, *comisia de recenzii*: *comisia I*: Președinte: Sabin G. Târnavăanu IV, membrii: Boșca Vasile III, Dancu Virgil III, Cipu Ioan II, Bele Ioan I, *comisia II*: Președinte: Pop B. Iuliu IV, membrii: Vostinariu Teodor III, Oșan Mihaiu III, Silaghi Gheorghe II, și Ardelean Gavril I.

Președintele „Asociației Clerului Ortodoxe” francmason? În ziua de 15 Oct. s'a deschis la București Congresul Asociației Clerului Ortodox. Clerul Eparhiei Clujului n'a participat la acel congres motivându-și abținerea cu aceea, că nu poate să colaboreze cu numita Asociațiune „până ce va avea ca președinte pe pr. Mihălcescu, care s'a declarat francmason” (Renașterea. Cluj. No. 42).

Unde este ortodoxia? a întreat Pr. Cuciuja din Basarabia la congresul Asociației Clerului ortodox din 15 Oct. A căutat și a aflat: „Sus romano-catolicism, jos protestantism”, dar ortodoxia . . . ? Aceasta s'a manifestat în vorbirile fulminante în contra . . . episcopilor și a ierarhiei bisericești. Căci s'a vorbit mult la acel congres împotriva primejdiei care amenință ortodoxia și care vine dela: episcopi și din autonomia bisericească „de esență catolică” împotriva cărora s'au îndreptat toate glasurile spunând lucruri mari, ca, bunăoară Pr. Al. Constantinescu, care — după cum relatează Renașterea din Cluj No. 43. — a spus „că numai câta vreme preoțimea va fi salarizată de stat, va exista ortodoxism în țară, altfel prin plata din global și cu autonomie, preoții vor depinde direct de episcopi și tendințele rom. catolice vor prinde teren”. Apoi s'au certat și s'au pupat (vezi „Renașterea” Cluj. No. 43 p. 6).

Convocare

Din însărcinarea Comitetului de inițiativă
convocăm

Congresul General de Constituire

al „Asociațiunii Generale a Românilor Uniți“
(A. G. R. U.) pe zilele de 23 și 24 Noemvrie
1929, la Blaj.

Congresul general se va desfășura după următorul

program :

I La 23 Noemvrie 1929 :

- ora 9 dim. : Serviciu divin ;
- ora 10 a. m. : Întâia ședință ;
- ora 4 p. m. : Ședința a doua.

II. La 24 Noemvrie 1929 :

- ora 9 dim. : Liturghie pontificală ;
- ora 11 $\frac{1}{2}$ a. m. : Recepție la Înălții Arhieriei ai Bisericii Române Unite ;
- ora 1 p. m. : Masă comună ;
- ora 3 p. m. : Ședință solemnă prezidată de I. P. S. Sa Dr. Vasile Suciu, Arhiepiscop și Metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

Discuția și aprobarea statutelor, cum și alegerea Comitetului Central se vor face în prima și a doua ședință.

Se menționează că la congresul general au drept de vot deliberativ :

1. Membrii comitetului de inițiativă ;
2. Câte un delegat canonic de fiecare eparhie unită ;
3. Președinții și membrii comitetelor diecezane deja constituite ;
4. 20 delegați mireni de fiecare diecează.

La ședința congresului însă poate asista și lua parte la discuție oricare membru al A. G. R. U.-lui. Cluj, la 5 Octomvrie 1929.

ss. **Dr. Augustin Popa**,
secretar general.

ss. **Dr. Valeriu Pop**,
președintele comitetului de inițiativă.

Notă. Participanții cari au nevoie de cartuire, cum și doritorii de a lua parte la masa comună din 24 Noemvrie 1929, se vor anunța în scris cel târziu până la 18 Noemvrie 1929, la Dl Dr. Augustin Popa, profesor și deputat, Blaj.

BIBLIOGRAFIE

Dr. V. Bojor : *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*, p. III, cu următorul cuprins : Capul Bisericii — Papa dela Roma — Papa urmașul legiții al sf. Petru — Singurul cap suprem al Bisericii — Infalibilitatea, supremația sau primatul Papei — Ori cu Papa și cu Isus Hristos, ori fără Papa și fără Isus Hristos. Biblioteca din Gherla. Seria II. p. popor. N. 7.

Pavel Vilhelm de Keppler. Wasser aus dem Felsen. (Apă din stâncă) Omili și predicii 2 tomuri, ediția a doua 8° XVIII și 700 pag. Freiburg ; Breisgau. Herder 1929. 8.80 Mărci.

Repausatul episcop Keppler este cunoscut în lumea catolică ca apostolul bucuriei, prin opera sa. Mai multă bucurie, (Mehr Freude) dar totodată și ca învățător înțelept al răbdării creștinești, arătând în opera sa : Școala suferinții (Leidenschule) valoarea crucilor noastre și arta de a le purta. Cele doua tomuri cu omiliile și predicile marelui păstor sunt roadele lucrării apostolicești din anii din urmă ai vieții lui și ne arată așa dar maturitatea gândurilor și a experienței prea slăvitului autor.

Materiile sunt foarte potrivite cu trebuințele timpurilor noastre și sunt de multe feluri, încât fiecare preot cu cel mai mare folos se va putea servi de ele. Modul de a propune cuvântul lui Dumnezeu este într'adevăr exemplar limpa este limpede și ușor de înțeles : toate sunt înțarite cu cuvintele sf. scripturi. Pentru preoți, cari dese ori au nevoie de predici ocazionale, cele două tomuri vor fi de o valoare neprețuit de mare și prin gândurile alese și prin coloritul atrăgător.

P. Felix Wiercinski S. J.

M. I. Rouët de Journel S. I. „*Enchiridion patristicum*“ edit. 6 et 7. XXVIII. et 803 pag. Herder Freiburg 1928. broșat 8.50 M

Precum înainte de 50 de ani Denzinger a editat spre cel mai mare folos al studiului teologic un enchiridion al simboalelor și al definițiilor credinții așa avem acum în opera P. Rouët un enchiridion al locurilor mai importante din scrierile S. S. Părinți pentru dovedirea științifică a dogmelor catolice. Faptul însuși, că după numai 17 ani a apărut acum edițiunea a 6 și a 7 a cărții, este o dovadă strălucită a valorii practice ai cărții. Pentru noi în răsăritul bisericii catolice este foarte folositor că dintre vre-o 114 de Părinți sau scriitori bisericești citați ai vechimei creștinești, peste 40 sunt resăriteni. Textele grecești se dau totdeauna cu o traducere latină. Alegerea textelor s'a făcut așa încât cititorul, fie el profesor, fie student sau predicator, găsește ușor, ne citind nimica de prisos, părerea sf. Părinți despre vre-o învățătură bisericească. Spre a înlesni orientarea dogmatică cartea are un indice deosebit dogmatic. care arată cu 612 de titluri ale dogmetor sau ale învățăturilor teologice locul, unde se află dovezile patristice potrivite. Pe lângă aceasta Părinții și scriitorii bisericești se enumerează după ordinea cronologică, arătată iarăși într'un indice deosebit. Afară de aceasta cartea mai are un indice pentru locurile sf. scripturi, citate de către sf. Părinți și un indice alfabetic al tuturor autorilor citați și al materiilor tractate.

Cartea va fi un adevărat tezaur pentru academile noastre teologice și pentru toți predicatorii serioși.

P. Felix Wiercinski S. J.

Lehen-Brucker. *Weg zum innern Frieden*, neubearbeitet von Bernhard van Acken S. J. 110—115 Tausend. 12° XXIV. u. 454 P. Freiburg. Breisgau. 1929. Herder 4 M.

Faptul că din cele 115 mii de exemplare tipărite 109 mii de exemplare s'au vândut, dovedește valoarea aceste cărți clasice. Ori-cine a citit-o cu luare a mințe va fi simțit în sine ceace promise titlul cărții adică pacea lăuntrică. Mai presus de toate autorul dă idei lămurite și principii solide despre viața duhovnicească. În timpul din urmă dezvoltarea ascetice creștinești ne-a dat multe cărți despre dansa, spre a potoli ori-ce frământare, ori-ce luptă și neliniște în sufletele stăruitoare pentru perfecțiunea creștinească unele dintre cărți, în loc să aducă pace și liniște, mai măresc tulburarea și chinul sufletesc ; cel mult un călugăr s'ar putea folosi de asemenea opere, nu însă sufletul însuși plin de induieli. Altfel procedează P. Lehen în opera sa. Mai înainte de toate propune toate principiile evlaviei creștinești foarte lămurit și lesne de înțeles, totodată le întărește cu argumente convingătoare dogmatice. Mai ales vorbește cu mare experiență dar și limpede lăsând la o parte orice ar mai putea mări neliniștea și incurcarea sufletească. Persoanele stăruitoare pentru perfecțiunea creștinească găsesc la P. Lehen învățături scurte dar temeinice despre rugăciune despre meditație, despre primirea folositoare sf. tane, despre urmarea rațională a sfinților despre prudența și mai ales despre firea perfecțiunii creștinești și despre mijloacele pentru dobândirea ei.

Edițiunea nouă a cărții a și mărit valoarea ei practică printr'o împărțire mai bună a capitolelor, prin propozițiuni mai scurte și printr'un tipar foarte lămurit. Doua registre unul al capitolelor, altul altul ai materiilor înlesnesc foarte mult întrebunțarea acestei cărți, ce o recomandăm călduros mănăstirilor noastre, preoților seminaristilor și tuturor acelor, cari râvnesc pentru o viață creștinească perfectă.

P. Felix Wiercinski S. J.

Dr. Grigorie Gh. Comșa : *Primejdia sectelor religioase pentru statele naționale și mijloacele de apărare*. Arad 1929 Tiparul Tipografiei Diecezane. Prețul 10 Lei.

— *Pastorația individuală și colectivă*. „Biblioteca Preotului ortodox“. N. I. Prețul : 15 Lei să se poate comanda dela Librăria Diecezană din Arad.

Dr. Ștefan Pop : *Frământări românești în jurul scaunului episcopesc ortodox dela Arad*. Tip. Diecezană Arad. 1929. Prețul : 40 Lei.

AVIZ!

Se aduce la cunoștința tuturor, îndeosebi a On. Cler, că în Oradea a luat ființă Banca diecezană: „**Unirea**” Societate pe Acțiuni, cu un capital de 7.500.000 Lei.

Aceasta Bancă are de scop o fructificare mai rentabilă a diferitelor fonduri și fundațiuni diecezane făcând însă, bineînțeles, și operețiuni bancare: primește depuneri cu cele mai favorabile dobânzi; dă împrumuturi cambiare și ipotecare cu cele mai favorabile condițiuni.

Oricine va înțelege că Banca **Unirea S. A.** înseamnă un nou și important factor de dezvoltare economică în dieceza noastră, unde cei vizați la ajutor bănesc vor găsi sprijin pe lângă condițiunile cele mai avantajoase. Dată fiind garanția morală și soliditatea conducerii Banca Unirea are să devină unul dintre cele mai sigure institute bancare din țară.

On. Preoțime e rugată a lua act despre aceasta înființare și a îndruma pe cei interesați spre acest institut economic și financiar al Diecezii.

Banca „Unirea” S. A. s'a deschis la 1 Oct. c. și e situată în str. Pavel No. 2.

HÖNIG FRIDERIC

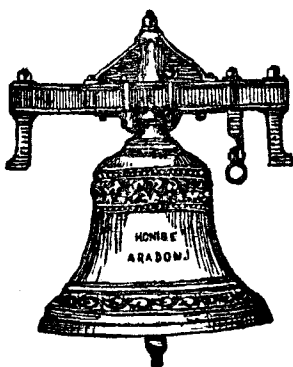
ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840.

Pregătesc iconostase cu icoane în stil bizantin și apusean executate în modul cel mai artistic, precum și tot felul de picturi pt. biserici și icoane în orice mărime.

Renovez iconostase vechi și auresc în aur veritabil, întreprind toate renovările în legătură cu pictura internă în cele mai avantajoase condițiuni.

La cerere mă prezint la fața locului cu planuri și devizuri. Atelier bine asortat cu tot felul de icoane gata.

IOAN BOGDAN

pictor bisericesc

ORADEA, STR. NOGALL No. 11.